

zin bewerkt worden. Tegelijkertijd moet ons hoofdbestuur, of anders een speciaal aan te wijzen Comité van Verweer overwegen, op welke wijze wij de R.V.B het best den voet dwars kunnen zetten. Het kan dan misschien blijken, o.a. dat een over het geheele land gelijkelijk opzeggen van onze overeenkomsten als ingeschreven geneesheeren niet de meest tactische zet is op het schaakbord.

Ten slotte moeten alle collegae, die begrijpen, welke groote belangen gemoeid zijn met onzen oogenschijnlijk min gewichtigen strijd over een tarief, hun vakgenooten inlichten en opwekken en een druk uitoefenen op onze bestuursleden, hen verantwoordelijk stellend voor een nederlaag door hun versagen.

Amsterdam,
16 November 1925.

E. E. SANDERS,
H. KOCH.

DE RESERVE-OFFICIEREN VAN GEZONDHEID EN DE DIENSTPLICHT.

Daar na het stuk van generaal SCHRIJVER, geen der ouderen iets van zich laat hooren, en ook SCHUT den moed laat zakken, wil ik toch nog eenige opmerkingen maken.

Dat juist de jongeren (zooals BOVENKAMP en ik zelf) hierover schrijven, is nogal duidelijk; de ouderen, die in of vóór 1920 zijn aangesteld, hebben niet of weinig last van de nieuwe regeling, daar zij op zijn laatst 1928 hun ontslag krijgen.

Generaal SCHRIJVER spreekt over den sterken druk op de practici bij den vroegeren toestand, door het om het andere jaar drie weken opkomen. In de practijk beteekent dit niet veel, daar dit zich meestal bepaalde tot éénmaal zes weken opkomen onmiddellijk na aanstelling, en verder tot nog één keer twaalf dagen opkomen na vier jaar. Nu drukt volgens mij iederen winter een cursus en om de vier jaar drie weken opkomen veel zwaarder.

Dat zich zoovelen voor de cursussen opgaven, bewijst niet hun sympathie daarvoor. Dit is zuiver gedwongen, daar zij immers, als zij het niet deden, om het jaar drie weken werden opgeroepen. In het stuk, dat wij ontvingen, maakt de mogelijkheid onder *c.* opgesteld, duidelijk den indruk van een strafmaatregel voor degenen, die het wagen *a.* of *b.* niet te kiezen.

Dat wij onder de oude regeling niet alle twee jaar werden opgeroepen, is duidelijk genoeg. Het is glad onmogelijk ieder jaar de helft van de reserve-officieren van gezondheid, nl. ruim 300, op te roepen: 1°. omdat er geen beroepsofficieren zijn, om hen op te leiden; 2°. omdat dit aan tractement en toelage ruim 300 maal *f* 200.—, dus ruim *f* 60000.— per jaar zou kosten.

Nu is gehandeld volgens het beginsel: verdeel en heersch. Wij mochten een keuze (?) doen, maar moesten binnen eenige dagen antwoorden. Tot gemeenschappelijk overleg was geen tijd. Wat had de inspecteur gedaan, als de 600 reserve-officieren eensgezind hadden gezegd: roep ons maar op, om de twee jaar? Denkt de generaal zelf, dat hij de *f* 60000.— per jaar had losgekregen van den minister? Er zijn nu een honderdtal gedupeerden, die de cursussen niet kunnen volgen en de helft hiervan kunnen *wèl* om de twee jaar worden opgeroepen.

Wat is de vermindering van lasten, die deze regeling, vergeleken bij de militieplicht, voor ons brengt? Toen wij de verbintenis sloten, was het mobilisatie. Wij voorkwamen toen een diensttijd van eenige jaren; nu voorkomen wij een diensttijd van vijf maanden (de meeste reserve-officieren van gezondheid kunnen toch wel het diploma van voorgeoefendheid verkrijgen) plus herhalingsoefeningen.

Daarvoor komen wij op, twee maanden als student, éénmaal zes weken als reserve-officier en later om de vier jaar, dus nog tweemaal drie weken, plus de wintercursussen. Kan ons niet in aansluiting aan cursussen (en deze niet in den winter!) een taak worden opgegeven van militair-geneeskundigen aard om uit te werken. Roep ons dan zoo nu en dan vijf dagen of korter op, om die taak te overhooren; laat van voorschriften en reglementen, welke wij moeten kennen, eenige exemplaren meer drukken, dan nu geschiedt, en stuur ons deze; overhoor ook dit. Evenzoo met nieuwe inzichten betreffende gasoorlog, oorlogschirurgie, gewondenvervoer, enz.. Houdt dan als strafbepaling achter de hand, dat wij bij onvoldoende

belangstelling drie weken onder dienst worden gehaald. In die vijf dagen is ook nog wel tijd voor een paar dagen practische oefeningen. (Bij de tegenwoordige cussussen bepaalt de practijk zich ook tot twee dagen). Bovendien zou het denkbeeld van SCHUT, schriftelijke cursussen, toch nog overwogen kunnen worden.

De hoofdfout zit niet, waar generaal SCHRIJVER die aanwijst in de laatste alinea van zijn stuk, maar daarin, wat ik vroeger reeds dikwijls heb opgemerkt (mijn vader en broer zijn beiden officier), dat de militaire autoriteiten weinig begrip hebben van den socialen toestand en het „burger“-werk van hun personeel en daarom ook de gevolgen van hun maatregelen niet kunnen berekenen. De inspecteur begrijpt blijkbaar niet, wat het beteekent voor een practicus, die in de wintermaanden meestal werkt van 8 tot 6, door elkaar ééns per week 's nachts er uit moet, dan nog heeft bestuursfunctie's van Witte Kruis enz., een artsenkursus volgt, om geregeld ééns in de veertien dagen een avond er uit te moeten. De cursus moet nog goed gevolgd worden ook, anders volgt als straf, indeeling bij groep C. Dus als ik cursus heb over militaire zaken, dan moet ik dit als zóó belangrijk beschouwen, dat ik er een kraamvrouw of zieke voor laat liggen.

Daar door deze regeling ruim 600 artsen getroffen worden, ongeveer een zesde deel van de Nederlandsche artsen, is het, dunkt mij, wel een taak voor de Maatschappij deze zaak ter hand te nemen.

Nieuw Vennep, 15 November 1925.

W. G. SCHREUDER.

HET TANDHEELKUNDIG INSTITUUT VAN DEN HEER MERTENS.

In den jaargang 1921 (II, bldz. 913) heb ik melding gemaakt van de wijze, waarop, volgens een beschrijving in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde*, door den heer A. MERTENS te 's-Gravenhage gepoogd werd, aan het door hem opgerichte tandheelkundig instituut bekendheid en toeloop te verschaffen. Om redenen, die voor hem van gewicht zijn, wenscht de heer MERTENS hierop thans nog terug te komen. Hoewel hij sommige vormen van reclame, in de mededeeling genoemd, als werkelijk toegepast toegeeft — zijn opvattingen op dit punt wijken van de meer algemeene inzichten af —, verzekert hij, dat de gegeven voorstelling, zonder — op één te noemen uitzondering na — bepaald onwaar te zijn, een onjuist denkbeeld geeft omtrent de werkelijkheid. *Onwaar* verklaart hij de mededeeling bovenaan bldz. 914, dat in het gebouw de namen prijkten van medewerkers, die niet of niet meer aan de instelling verbonden waren, en wat daar verder volgt.

De heer MERTENS stelde er prijs op, dat ook dit door de lezers van dit *Tijdschrift* zou worden vernomen, en ik acht mij verplicht, aan dezen wensch gevolg te geven, te meer, omdat ik mij er van heb overtuigd, dat dit voor hem van overwegend belang is.

Amsterdam, 16 November 1925.

H. PINKHOF.

DE A. M. I. T.

In mijn ingezonden uiteenzetting over de A. M. I. T. (*Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 14 November j.l.), zijn storende fouten geslopen. Ik vrees, dat het corrigeerende potlood er meer schuld aan zal hebben dan de zetter.

De A. M. I. T. is niet voor „minvermogenden" maar voor *mindervermogenden*. Wel is dit geen door DE VRIES en TE WINKEL gewettigde term, maar het is door spraakgebruik onder ons een begrip geworden.

Verder is dr. DE RUYTER MAYER geen „arts in Zwitserland en gediplomeerd tandarts", maar „arts en Eedgen. *Zwitserisch tandarts*". Hij is een Nederlandsch arts, maar deed zijn tandartsexamen in Zwitserland. En ik bedoelde opzettelijk de toevoeging „Eedgenootschappelijk Zwitsersch", omdat niet elk diploma van gelijke waarde is. Zooals er ook een duidelijk verschil bestaat tusschen een tandarts, die zich noemt Doctor dental surgery (D. D. S.) of eenvoudig Amerikaansch tandarts.

Amsterdam, 15 November 1925.

TH. HAMMES.